

3. Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку : Закон України від 24 черв. 2004 р. № 1877-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 49. Ст. 527.

4. Коритін Д. С. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія / Д. С. Коритін; Нац. акад. прав. наук України ; НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України. Харків : НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 240 с.

5. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 9 лют. 2012 р. № 4391-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 41. Ст. 491.

Abstract: *The paper examines the role of Ukraine's agro-industrial complex in the context of contemporary challenges and analyses the mechanisms of state regulation of innovation activity. Particular attention is paid to institutional, financial and legal support instruments, as well as to the problems of involving small and medium-sized enterprises in innovation processes. The need to improve economic and legal mechanisms for supporting youth start-ups in the agro-industrial complex is substantiated.*

Keywords: *technology, politics, economy, regulation, innovation.*

Науковий керівник:

Прогонюк Л.Ю.,

*доцент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної
економіки,*

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 631.1:34

Правове регулювання діяльності молодіжних фермерських господарств у системі АПК

Колісніченко Аліна,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *У тезах розглянуто особливості правового регулювання молодіжних фермерських господарств у контексті агропромислового комплексу України. Проведено аналіз нормативно-правової бази, що регламентує правовий статус таких господарств, а також умови їх створення та подальшого функціонування. Окреслено значущість державної підтримки, пільгового кредитування та грантових ініціатив для стимулювання розвитку молодіжного фермерства. Особлива увага приділяється викликам правового забезпечення*

діяльності молодих фермерів в умовах воєнного стану. Визначено потребу вдосконалення законодавства з метою зміцнення інституційної підтримки молодіжних фермерських ініціатив як важливого чинника сталого розвитку агропромислової галузі та сільських територій.

Ключові слова: *молодіжні фермерські господарства, агропромисловий комплекс, правове регулювання, державна підтримка, фермерство, воєнний стан.*

Молоде покоління усе активніше залучається до підприємницької діяльності в аграрній сфері, зокрема через створення фермерських господарств, що зумовлює зростання потреби у чіткому та ефективному правовому регулюванні такої діяльності. Соціально-економічні трансформації в Україні, воєнний стан, ускладнення доступу до традиційних форм зайнятості та підвищення ризиків ведення бізнесу актуалізують проблему правового забезпечення діяльності молодіжних фермерських господарств. Недостатня визначеність їх правового статусу, складність нормативно-правової бази та обмеженість механізмів державної підтримки стримують розвиток підприємницької ініціативи молоді в агропромисловому комплексі.

Метою даного дослідження є визначення та оцінка існуючих правових і адміністративно-правових механізмів регулювання функціонування молодіжних фермерських господарств, а також розробка пропозицій щодо їх удосконалення відповідно до сучасного стану розвитку агропромислового комплексу України.

Питання правового регулювання підприємницької діяльності в аграрному секторі розглядаються у працях низки вітчизняних науковців. Так, Е. В. Добровольська підкреслює визначальну роль державного та правового регулювання у забезпеченні стабільного функціонування суб'єктів підприємництва в агропромисловому комплексі [1]. О. Б. Назаркевич акцентує увагу на необхідності вдосконалення механізмів державної підтримки малого аграрного підприємництва як основи розвитку сільських територій [2]. Водночас Н. Столярчук та В. Півторак аналізують європейський досвід нормативно-правового регулювання аграрної діяльності, що може бути використаний для вдосконалення національного законодавства [3]. Узагальнення цих підходів свідчить про актуальність подальшого дослідження правового забезпечення діяльності молодіжних фермерських господарств в Україні.

Правове регулювання діяльності фермерських господарств в Україні базується на положеннях земельного, господарського та аграрного законодавства. Основою законодавчого забезпечення є Земельний кодекс України [4], Господарський кодекс України [5] та Закон України «Про фермерське господарство» [6]. Однак чинні правові норми не містять точного визначення терміну «молодіжне фермерське господарство» і не виокремлюють молодих фермерів в окрему категорію суб'єктів господарської діяльності. Це створює труднощі у розробленні спеціалізованих програм підтримки та обмежує можливість молоді отримувати фінансові ресурси.

Підприємницька діяльність у сільському господарстві характеризується низкою особливостей, зумовлених сезонністю виробництва, залежністю від природних умов і значними ризиками. У таких умовах молоді фермери особливо потребують зрозумілих і доступних правових норм, спрощених адміністративних процедур і передбачуваного бізнес-середовища. Проте складна нормативно-правова база, надмірна кількість дозвільних вимог та недостатня обізнаність молоді щодо програм державної підтримки значно уповільнюють розвиток молодіжного фермерства.

В умовах воєнного стану діяльність молодіжних фермерських господарств ускладнюється через порушення логістики, обмежений доступ до фінансування та зростання виробничих ризиків. Наукові дослідження свідчать, що чинні механізми державного регулювання не повною мірою відповідають потребам фермерських господарств у період воєнних викликів, що особливо відчутно для молодих фермерів з обмеженими ресурсами [7]. Водночас агропромисловий комплекс залишається стратегічно важливою галуззю економіки України, що зумовлює необхідність посилення правових та інституційних механізмів підтримки молодіжного фермерства в умовах воєнного стану.

Важливу роль у розвитку молодіжних фермерських господарств відіграє державна підтримка, яка може здійснюватися через пільгове кредитування, грантові програми, податкові пільги, компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та консультативно-дорадчу допомогу. Як зазначається у наукових дослідженнях, ефективне державне регулювання підприємницької діяльності в аграрному секторі є необхідною умовою стабільного розвитку фермерських господарств та їх адаптації до економічної нестабільності [1]. Важливим напрямом удосконалення правового регулювання діяльності молодіжних фермерських господарств є запровадження спеціальних правових механізмів, орієнтованих саме на молодь. Йдеться про законодавче закріплення статусу молодого фермера, спрощення процедур реєстрації фермерських господарств для молоді, а також розширення доступу до земельних ресурсів державної та комунальної власності. Досвід країн Європейського Союзу свідчить, що чітке нормативне визначення молодіжного фермерства та цільові програми підтримки сприяють підвищенню підприємницької активності молоді й забезпечують сталий розвиток сільських територій [3]. Адаптація таких підходів до національного законодавства України дозволить створити більш сприятливі умови для розвитку молодіжних фермерських ініціатив.

Отже, проведений аналіз свідчить, що ефективний розвиток молодіжних фермерських господарств у системі агропромислового комплексу України значною мірою залежить від якості правового регулювання та рівня державної підтримки. Недостатня визначеність правового статусу молодих фермерів, складність нормативно-правової бази та обмежений доступ до фінансових ресурсів стримують розвиток молодіжного фермерства, особливо в умовах воєнного стану. Удосконалення законодавства, запровадження спеціальних правових механізмів підтримки молоді та адаптація європейського досвіду

сприятимуть активізації підприємницької діяльності молоді, сталому розвитку сільських територій та зміцненню агропромислового комплексу України.

Список використаних джерел:

1. Добровольська Е. В. Підприємництво: сутність, особливості розвитку та державне регулювання в АПК. International Science Group, 2024.
2. Назаркевич О. Б. Державне регулювання розвитку малого аграрного підприємництва в Україні : дис. ... д-ра екон. наук. Львів, 2017.
3. Столярчук Н., Півторак В. Нормативно-правове регулювання інноваційної діяльності в сільському господарстві в ЄС // Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. № 3(1). С. 120–127.
DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-17](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-17)
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III (зі змінами і доповненнями).
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами і доповненнями).
6. Закон України «Про фермерське господарство» : Закон України від 19.06.2003 № 973-IV (зі змінами і доповненнями).
7. Фурман І., Дмитрик В. Державне регулювання розвитку фермерських господарств в умовах воєнного стану // Економіка та суспільство. 2024. № 63.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-25>

Abstract: *The theses consider the features of the legal regulation of youth farms in the context of the agro-industrial complex of Ukraine. An analysis of the regulatory framework regulating the legal status of such farms, as well as the conditions for their creation and further functioning, is carried out. The significance of state support, preferential lending and grant initiatives for stimulating the development of youth farming is outlined. Special attention is paid to the challenges of legal support for the activities of young farmers under martial law. The need to improve legislation is identified in order to strengthen institutional support for youth farming initiatives as an important factor in the sustainable development of the agro-industrial sector and rural areas.*

Keywords: *youth farms, agro-industrial complex, legal regulation, state support, farming, martial law.*

Науковий керівник:

Прогонюк Л. Ю.,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет